

עורך מעמוד 29

אה הקודמת ובתחילת המאה הנוכחית. אה השתייך לאגודה הפסיכואנליטית של - קבוצה של רופאים פסיכיאטרים יתה מתכנסת אחת לשבוע ודנה בנפשו האדם. האיש הבולט בקבוצה זו היה מונד פרויד.

הם היו נפגשים בכל יום רביעי בערב יום של פרויד, מספר אחי. מעשנים רים ומתוכננים עד 4 בבוקר על כל מיני יאים. אחרי 10 שנים של ויכוחים הגיעו סקנה מרחיקת לכת: שהם אינם מסכיים על שום דבר.

1910 הכריז אדלר על אסכולה משלו, דיה שהיתה מעשה גדול באותה חעת ים: לא הבינו כיצד הוא מעז.

באחד הספרים שלו, כשתאר את הווייזים בינו לבין פרויד, כתב אדלר: אף פעם שכחתי שפרויד יותר מבוגר ממני ושהוא ארה.

אדלר קרא לאסכולה שלו הפסיכולוגיה הפרט - הפרט - פרט במובן של אינדיבידום - ש שאינו ניתן לחלוקה.

זו, אם מפשטים את הדברים ללשוני העם, ינו מצוי בניבכי הפסיכיאטריה ותהפוך נפשו של האדם. היתה אחת המחלוקות יקרות בין פרויד לאדלר. פרויד טען ש חלוקה בתוך הפרט עצמו. ואדלר ציג דל של אדם שאינו ניתן לחלוקה. יתר וחר קראו לזה הוליוז (מהמילה האנגלית WHO - שלם). הוא טען שאין סתירה בין כנה, שהכל שייך לשלם הנע לקראת הרה.

אדלר גם טען טענה מהפכנית באותם ים - שהאדם הוא קודם כל יצור חברתי. ים אחרי כך באים הצרכים הפיזיים. גם אוריה זו עומדת בניגוד לדבריו של פרויד, זמר כי הצרכים הפיזיים קודמים לכל

אתה לא מבריל בין תכונה. לבין דברים שנרכשים כתוצאה מאמונה? משהו התערב פעם עם החברים שלו שהוא מתפשט עירום ועובר מצד אחד לצד השני של רחוב דיונגוף, והוא אכן עשה זאת. או אני יכול לומר: אני בחיים לא הייתי עושה דבר כזה. זו אמונה וזו החלטה שלי. החלטה של מי אני ומה לא, וגם מה אני צריך כדי להיות משהו. למשל, אני חושב שאם אני אהיה משכיל, או אם

„מחקרים הראו מיעשכחות שאצלן ילדים היו טובים מאוד עד גיל 6, ואחרי כך הופדשו בגלל שיעורי הביח“

יהיה לי כסף, או אם אני אהיה איש מודר, זה יכול להועיל לי בחיים. או אולי להיפך, אם אני אהיה חלש ומיסכן אז וותרו לי ואז יהיה לי יותר קל בחיים.

אני גם מחליט מה הוא העולם, אם הוא אכזרי או לא, אם יש בו סיכוי לאנשים כמוני, או לא. אם אפשר לסמוך על אנשים, או יש כאלה שטוענים שאי אפשר לסמוך על אף אחד, אפילו לא על ההורים ולא על האשה ולא על אף אחד. העניין של אתיקה, למשל - מה מוסרי ומה לא, מה נכון ומה לא, מה מותר ומה אסור. גם אלה אמונות ולא תכונות, ואלה דברים שאני מחליט עליהם.

אחי יותם בשיחה עם הורים. יש הכל בחיים. לא צריך להמציא ולביים כלום!

אתה רוצה לומר שהאדם לא מקבל כלום מן הבית, שהוא מחליט הכל לבד? האדם בוחר. לבית יש השפעה כי הוא מציג את הנתונים - הם עורכים את השולחן ואני מחליט מה לקחת. יש כאלה שרוצים להיות כמו ההורים ויש כאלה שעושים בדיוק ההיפך, ואומרים: אני לעולם לא אהיה כמו אבא שלי! וגם זו השפעה. אבל זה לא קובע. אני יכול להיות ההיפך משני ההורים, אני יכול לקחת רק מהורה אחד, יכול לקחת משניהם או להיות אנטי שניהם.

1963 התגבש בארץ רעיון חדש שהיה מבוסס על התיאוריות של אדלר. ארבע שנים קודם לכן ביקר בארץ פרופסור רודולף דרייקורס, יהודי אוסטרי, בוגר אותו בית הספר לרפואה בווינה, שבו למד אדלר. הוא גם היה תלמיד שלו. בתחילה תוך התנגדות, ואחר כך איתן את התיאוריות של אדלר. הוא היה פליט של היטלר שהגיע לאמריקה והשתקע בשיקאגו. שם לימד בבית הספר לרפואה.

דרייקורס בא לארץ לסידרת הרצאות לעובדים סוציאליים ולפסיכולוגים. חלקם התלהבו מאוד מן הרעיונות והתיאוריות. שהיו חדשות לאוזניהם. עד אז לימדו בארץ רק תיאוריות של פרויד, ודבריו של דריי קורס היוו חידוש מהפכני. בהרצאות שנתן היה מדגים את העקרונות על אנשים ועל בעיות קיימות, ובכל פעם היה מזמן לבימה מושפחה או ילד, ואחרי ראיין איתם היה מבהיר לתלמידיו מה כיוון הבעיות. מה הדרכים לפיתרון.

קבוצת אנשים שהאזינו להרצאות. ביני הם אחי יותם. התלהבו באופן מיוחד וביקשו מן הפרופסור לבוא לארץ לשנה ולהכשיר אותם לעסוק באופן מעשי וליישם את התיאוריות של אדלר. דרייקורס הסכים והגיע לארץ ב-1962 לשנה.

אני הייתי עובד סוציאלי צעיר והתקצנו יחד קבוצת אנשים. שכרנו דירה ברחוב ארלוזורוב בתל-אביב, ששימשה גם למגורים לפרופסור ואשתו וגם לכיתה, שאליה היינו מגיעים בכל בוקר, כל אחד עם הסנדוויצ'ים שלו.

היו שם גם נשים? הרוב היו נשים. למדנו כל יום עד הצות הלילה. זה לא היה קורס לימודים רגיל, זה היה הכל.

ממה הייתה? עברנו. אני הייתי בא מוקדם בבוקר והולך אחרי כך לעבודה בעירייה וחזר יותר מאוחר. היו שעות שהיינו כולנו ביחד, והיו שעות שהוא עבד עם כל אחד לחוד או עם קבוצות קטנות.

זו היתה מעין קרמונה בזאת? כן, לשנה אחת. זו חוויה חזקה? מאוד. אנחנו גם היינו המטופלים שלו, כי הוא הרגים עלינו את הדברים ועשה עלינו אנליזות. זו היתה שנה מאוד אינטנסיבית והיינו מאוד מעוררבים.

אתם עוד בקשרים ביניכם? לא כולם נשארו בחיים, יש כאלה שמתו.

העצום שטמון בהדרת הורים בטיפול מונע. פתאום הבנתי מה זה טיפול מונע, כי בדרך כלל מחכים עד שיהיו בעיות ואז מטפלים. פיתאום למדתי להסתכל על מישפחה ולהבין שזה יגמר רע מאוד אם לא נעשה דברים מסר יימים, אם לא נדריך. גיליתי את הפוטנציאל של הטיפול המונע, וזה תפס אותי.

דרייקורס הזמין את אחי יותם לשיקאגו ללמוד. וב-1965 הוא נסע לשלוש שנים לארץ-צות-הברית, שם סיים תואר שני בפסיכור-לוגיה. הוא חזר משם והחליט. למרות ה-תואר, להמשיך ולהיות עובד-סוציאלי. אדלר הגדול, שהיה רופא, שירת במילח-מת העולם הראשונה בצבא האוסטרי. הוא חזר מהמילחמה שבור מן המראות שראה ומחוסר-יכולתו שלו ושל הרפואה להושיע ולעזור לפצועים הרבים. אז החליט שהוא רוצה לעסוק בדברים חברתיים, והפך קצת לעובד סוציאלי בווינה שאחרי המילחמה. הוא עבד עם אנשים שהיו שבורים מ-מילחמה אכזרית, עם מישפחות מפורקות, ובשנות ה-20 של המאה יצר מיפגשים פתור חים, שאליהם היו באים מורים, הורים ויל-דים, ובהם היה מראיין מישפחות ומסביר לציבור דרכים אחרות להתנהגות ויחסים.

החלטתי להיות עובד סוציאלי ולא לעסוק בפסיכולוגיה במובן של לשכת בחדר ולקבל

אחי יותם בשיחה עם ילדים. צריך להביא את הילד לכך שיבחר את הכל בעצמו!

פציפיטיים. בארץ יש מחשבה שעבודה סוציאלית זה מיקצוע נחות לפסיכולוגיה, וזה לא נכון. אם אומר אדם לפסיכולוגית שהגן בבית שלו דולף וזה יוצר לחצים, היא לא יכולה לעשות כלום. אבל עובד סוציאלי יודע לאן פנות כדי לפתור את הבעיה.

אבל יכולת לעסוק בפסיכולוגיה? החלטתי להיות עובד סוציאלי למרות התואר שלי בפסיכולוגיה, ואז היה המיבחן האמיתי שלי. בטיפול מונע לא רואים תוצאות, לכן זה מיבחן. אני, למשל, לא זוכר את האחות שנתנה לי חיסון בבית-הספר, ואני גם לא יכול לומר בוודאות מה היה קורה אילו לא קיבלתי חיסון, כלומר אם החיסון אכן מנע ממני לחלות.

אתה מתכוון לומר שלא מכירים לך תודה? תודה לא חשובה. כשעושים טיפול מונע יש הרבה אנשים האומרים, שגם כלי הטיפול הדברים לא היו קורים. איך תוכיחי את זה?

מזלזלים במיקצוע העובד הסוצי-אלי? לא, אבל יש לי מיקצוע שאין לו ברק. את באת אליי בגלל הטלוויזיה, אחרת לא היית באה. זה מיקצוע שקשה למכור אותו. לא רק כאן, בארץ, אלא בכל העולם זה ככה. אין בעבודה הזאת ברק ופריסום, גם אין הרבה הבנה. אנשים באים אליי ושוואלים מה אני עושה בסך-הכל. הם רוצים דם, איברים כרותים. כשחזרתי לארץ, דרייקורס אמר לי שצריך להחיות את עניין בית-הספר ההורים, דבר שאני לר הנהיג באירופה. הפכנו את זה למודל חינוכי-קהילתי, מקום שאנשים יכולים להיכנס אליו באופן חופשי, מרכז שכונתי.

איך מושכעים הורים לבוא? הם באים עם הבעיות שלהם. כלומר מדובר על טיפול מרפא, לא מונע? ככה זה מתחיל, וזה מתרחב. פעם הייתי מקיים את ההרצאות והסנאות של בית-הספר להורים

נצרה קירבה מאוד גדולה, אבל לכל אחד היתה מישפחה משלו. אני זוכר כשזה נגמר, בערב האחרון, כשעשינו סיכום, לכל אחד היתה חוויה מסעירה. דרייקורס רצה לדעת מה אנחנו חושבים ושאל כל אחד. כשהגיע אליי, אמרתי שאני רוצה לעבוד עם נוער עבריין והוא אמר שלא, שאני צריך לעבוד עם הורים. כמעט נפלתי מהכיסא. הייתי שוויצ'ר כזה, שנוסע על אופנוע בסנדלים וג'ינס. מה פיתאום הורים? ואז הוא אמר לי שכל שאדם מעורב יותר עם המישפחה של עצמו, יותר קשה לו להדריך הורים. אמרתי שאני רואה שהוא אמר שרוקא בגלל זה.

אם פסיכולוגים מצליחים מאוד עם הילדים שלהם, דבר שהוא מאוד נדיר, הם מזלזלים

„אנחנו מלמדים שאפשר לחנך ילדים גם בלי לתת להם עונשים. צריך להשכיח על הילד שיבחר את הכל בעצמו“

באחרים שלא מצליחים, ואם הם נכשלים עם הילדים שלהם, הם לא יכולים ללמד אחרים. הדברים צריכים להיות מיקצועיים לגמרי, לא צריך להביא את היחסים מהבית. דרייקורס אמר שצריכה להיות עבודה מיקצועית נקיה, ושהוא חושב שאני אוכל לעשות עבודה כזו. זו היתה הפתעה בשבילי. בתרמית שלי לא ראיתי את עצמי מוריך-הורים. עשיתי את הניסוי הראשון אחרי שהוא נסע, וטעמתי את הטעם והרגשתי את הפוטנציאל

„ההנחה הבסיסית היא שאדם צריך ללמוד, וכדי ללמוד צריך לקום בבוקר, להתלבש ולהיות בבית-הספר בשעה מסוימת“

יאל - כלומר מוכנים לסבול פיסיית כדי שתייך לקבוצה חברתית. רעיון אחר של אדלר: האדם הוא אורגן מחליט. אישיותו של האדם היא דבר וא בוחר לעצמו.

אתה מתכוון לאומי ולתכונות? תכונות, אמונות, ריעות, מטיביות.